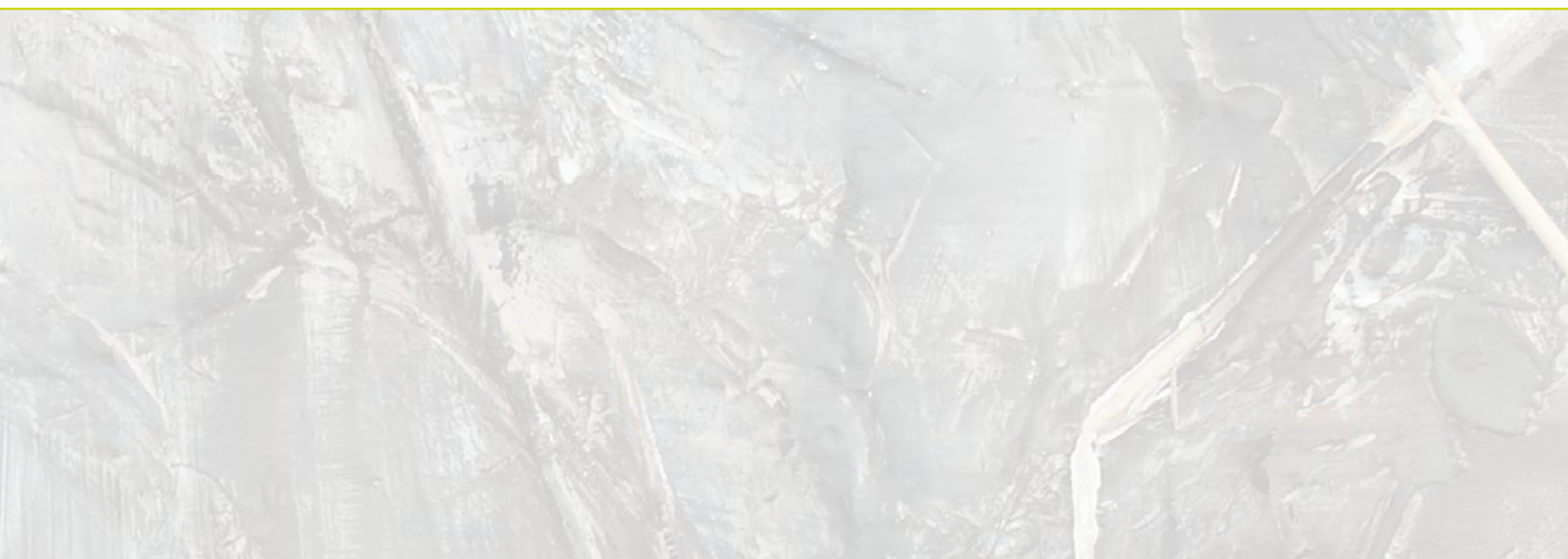
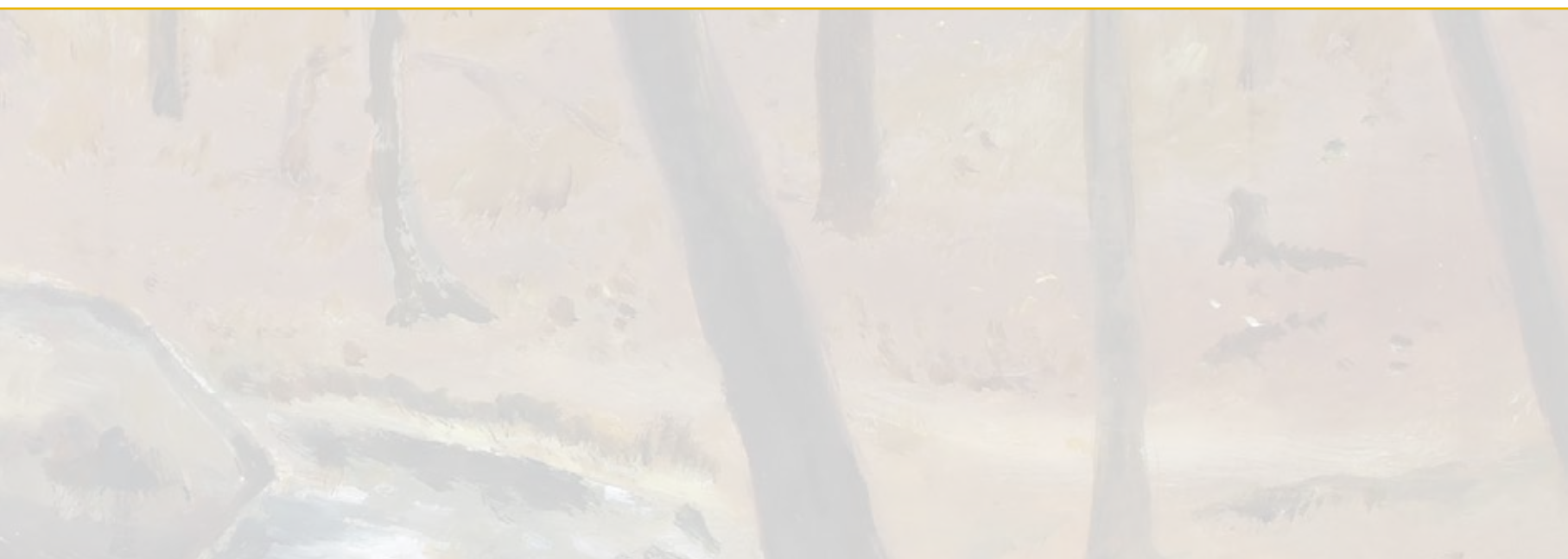
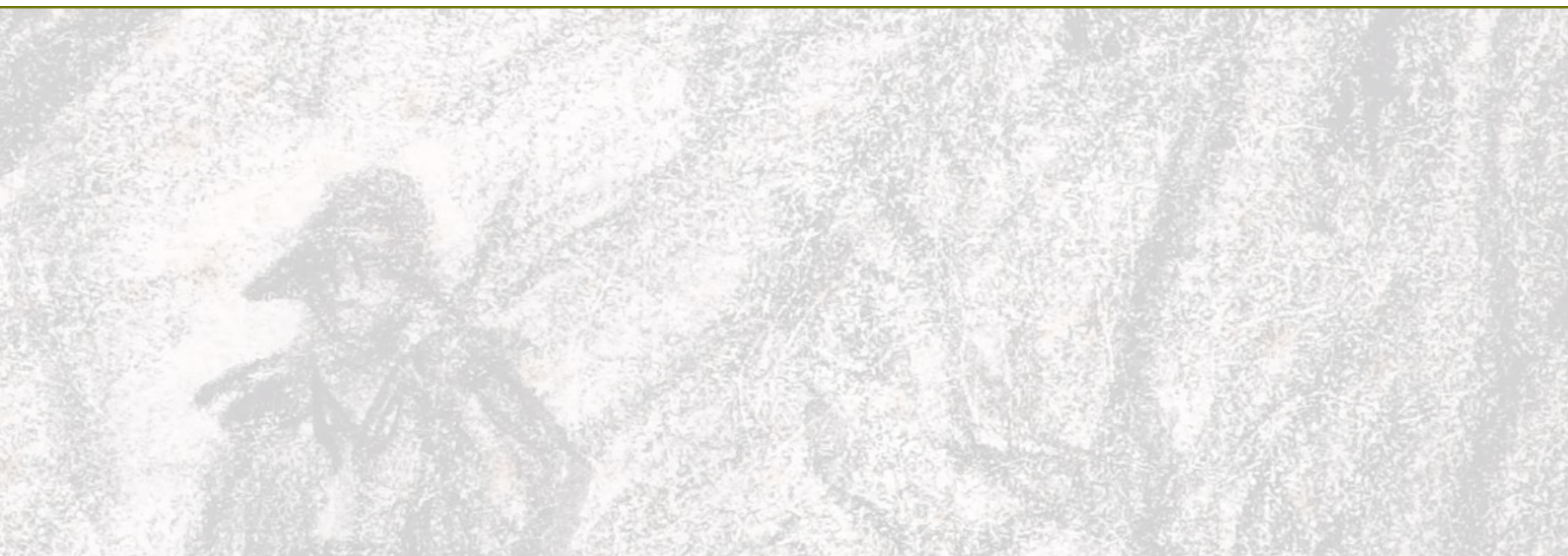

TŘI GENERACE RODINY KACHLÍKOVY

1897
1926
1988

Věnováno Vyškovánům...

OBSAH

3	Obsah	
4	Život a dílo řídícího Josefa Kachlíka	Mgr. Lenka Chrástová
7	Chvála zeleně v kresbách a malbách Josefa Kachlíka	Mgr. Pavel Klvač
15	Josef Kachlík - osobnost, pedagog, výtvarník	Ing.Vít Pachta
20	Naše proměny podle Kachlíků	PhDr. Radek Mikulka
30	Vzpomínka na Josefy	PhDr. Vladislav Raška
33	Akvizice Muzea Vyškovska v posledních letech	Mgr. Zdeňka Jeřábková
35	Genius Loci	Mgr. Sylva Cidlinské
36	Umění jako způsob života	MgA. Barbora Kachlíková
52	Použitá literatura	

Katalog je vydán k výstavě Tři generace rodiny Kachlíkovy, 3. - 25. května 2018

Grafické zpracování katalogu:	MgA. Tomáš Poprik
Fotografická dokumentace:	Jiří Foltýn
Tisk katalogu:	Tiskárna Helbich, a.s.

Architekt výstavy: MgA. Jan Lidmila
Technické zpracování instalace výstavy: Stolařství Chujac, Svařování plastů Patrik Němec, MgA. Kamila Maliňáková, manželé Valter Kopáčkovi, manželé Ševcovicovi, rodina Kachlíkova, tým dobrovolníků z Vyškova

Instalace ve veřejném prostoru: Studio SynchroniCity - architektura a restaurování, MgA. Jakub Šarhan
Technické zpracování instalace: Truhlářství a stolařství Alan Ilgner, Vyškov

Na realizaci doprovodného programu k výstavě se podílejí:

Ateliér Létající Šnek, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově, Základní umělecká škola Vyšov

Děkujeme všem organizacím a jednotlivcům, díky nimž bylo možné výstavu a doprovodný katalog financovat a zrealizovat:

Město Vyškov, Městské kulturní středisko Vyškov, Nadace Tři brány, Muzeum Vyškovska,
Muzejní spolek Vyškov, Audit AK consult, Ing. Ivo Bárek - senátor Parlamentu ČR, Ing. Rostislav Kachlík,
Mgr. Miloš Nevřala, Respono a.s.

Děkuji za obětavou pomoc přátelům, rodině, dobrovolníkům, pamětníkům a vlastníkům děl.

Jen díky Vám všem se podařilo výstavu uskutečnit! Pán Bůh Vám to zaplať na děckách!

Život a dílo řídícího Josefa Kachlíka

Josef Kachlík se narodil v Dražovicích na Vyškovsku, kde prožil skromné, avšak šťastné dětství. Zde ho zaujaly zvyky na vesnici, rád vzpomínal na školu a římsko-katolickou farnost. Výtvarné umění ho provázelo od dětství po celý život. V letech 1903-1909 navštěvoval školu v Dražovicích. V roce 1909 začal studovat reálku v Bučovicích, pak pokračoval na První brněnské reálce. Významně na něj zapůsobili učitelé Jan Bureš, který v něm jako první vyvolal zájem o vzdělání a zejména o kreslení, a dále profesor kreslení František Šrp, který více rozvinul jeho talent ve výtvarném umění. V roce 1915 po vykonání maturitní zkoušky narukoval na frontu a další léta do roku 1920 strávil jako legionář v Rusku. Z tohoto období, jež na něj silně zapůsobil, pochází několik kreseb a studií dokumentujících krajinu Sibíře, okolí Bajkalu, Vladivostoku, po-

stav svých kamarádů i jejich portrétní studie.

Po návratu z fronty v roce 1920 absolvoval kurz na Učitelském ústavu v Brně. Působil na školách v Moravském Krumlově, v Miroslavi, v Moravské Chrastové, v Březové nad Svitavou, v Pustiměři, v Podomí a od roku 1935 ve Vyškově až do roku 1958, kdy odešel do důchodu. Celé období jeho pedagogické dráhy bylo provázáno výtvarnou činností, ve svém výkladu používal názornou kresbu pro lepší porozumění učiva. Svými kresbami zdobil nejen obecní a školní kroniky, ale i budovy – na stěnu chodby základní školy v Moravských Prusích v r. 1962 namaloval celkový pohled na obec. Aktivně organizoval a vedl různé vzdělávací i kreslířské kurzy v Čechách a na Slovensku. Zajímal se o scénografii, vedl divadelní ochotnické kroužky a také pro ně maloval různé divadelní scény, kulisy a plakáty na před-

stavení. Ilustroval knihy, například „Pověsti, paměti a příhody z Bučovska, Slavkovska a Vyškovska“. Aktivně vedl obor kreslení, později výtvarnou výchovu, při Okresním pedagogickém středisku ve Vyškově. Iniciativně se podílel na činnosti v klubu „učitelů-důchodců“ a organizoval výlety a vlastivědné zájezdy pro důchodce. Svě oblíbené výtvarné činnosti, zejména kreslířské, se také rád věnoval ve svém soukromí. Kromě kreslení ho zajímala rovněž i hudba, hrál velmi dobře na housle. Udržoval také přátelství s jinými umělci, znal se s manželkou Maxe Švabinského, Ellou, a často je navštěvoval. Osobně se setkal i se spisovatelem Jaroslavem Haškem.

Josef Kachlík byl obětavý člověk se seriózním jednáním a sociálním cítěním, jehož aktivní osvětová činnost přispěla ke kulturnímu životu vyškovského regionu. Zemřel po krátké nemoci dne 11. srpna 1978.

Významné je velké množství dokumentačních kreseb a akvarelů Josefa Kachlíka nacházející se ve sbírce Muzea Vyškovska, neboť jsou vzácným obrazovým pramenem informací. Jedná se o kresby měkkou tužkou, křídou, kolorované kresby, perokresby a akvarely zachycující Vyškov a jeho okolní region. Jako výtvarník se podílel na vlastivědném výzkumu vyškovského okresu od roku 1930. Profesor Procházka, jako jednatel Krajského muzea ve Vyškově, vybral z jeho tvorby 10 obrázků, které zobrazují Vyškovsko a nechal je v roce 1930 vytisknout v Obzinově tiskárně jako propagační pohlednice – např. kresbu radnice z Kostelní ulice z roku 1930, dvůr staré lékárny (Tillovy), loggii v zámecké zahradě, zámek Ferdinandsko u Podivic. Z pověření muzea od roku 1934 soustavně dokumentoval obce Vyškovska. Sběrka obrazových dokumentů se začala utvářet spoluprací s prof. Vojtěchem Procházkou a Krajským muzeem ve Vyškově a k roku 2013 činí celkově 291 děl Josefa Kachlíka, z toho 37 akvarelů a 254 kreseb. Velká část kreseb byla uspořádána MUDr. Janem Zhánělem v roce 1947. Dokumentační dílo Josefa Kachlíka pro muzeum lze rozdělit do tří časových období. První část zahrnuje období let 1929-1930, druhá část dobu za II. světové války. Další malířova tvorba nacházející se ve sbírce obsahuje léta 1963-1971.

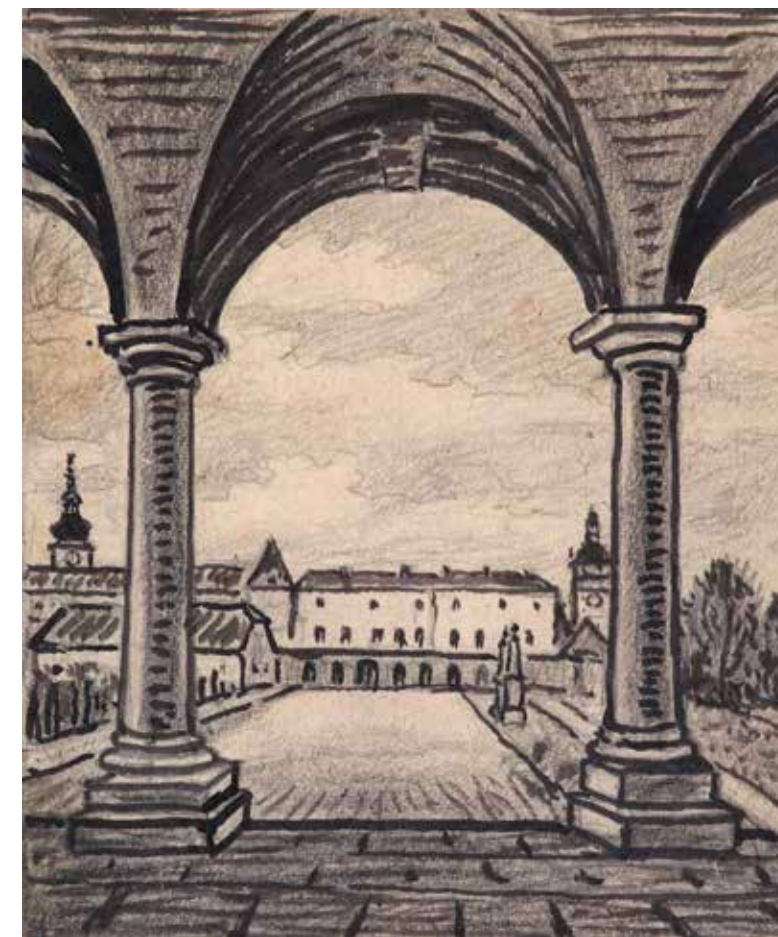
Josef Kachlík ve většině svých děl ztvárnil dokumentovaná místa dle reality té dané doby.

Kachlíkův umělecký rukopis projevuje výstižnost a přesné zachycení vybraného motivu či objektu. Jeho kresby s přesnými črtami zobrazeného motivu můžeme přirovnat k výroku moderního švýcarského malíře a kreslíře Paula Klee, který popisoval své kreslení jako „procházku pomocí linie“. Josef Kachlík byl výtvarníkem s mimořádným kreslířským talentem a díky jednoduchým linkám v kresbě dokázal zachytit přírodní krásy, louky, skaliska, stromy i lesní cesty. Výběr barev jeho akvarelů působí přiroze-

ným dojmem zachyceného místa v daném ročním období a prostředí. Disponoval vynikajícím pozorovacím talentem, osobitým rukopisem a uměleckým citem pro výběr motivu.

Odkaz Josefa Kachlíka v obrazovém díle zachycující město Vyškov a jeho region je významný z hlediska historického dokumentu dokládající dnes již zaniklá místa a tudíž je také přínosem pro současné i budoucí generace. Prezentace jeho tvorby, výtvarného talentu i života si zaslouží velkou pozornost a obdiv.

Mgr. Lenka Chrátová

Zámecká lodžie, kombinovaná technika, 13 x 16 cm, 40. léta

Pohled na Vyškov, akvarel, 59 x 42 cm, 50. léta

Dobrovského, kolorovaný grafit na papíře, 28 x 20 cm, 50. léta

Chvála zeleně v kresbách a malbách Josefa Kachlíka

Hned v první větě svého úvodu ke knize Vyškov: město a okres, vydané v roce 1936, oceňuje tehdejší starosta Jan Hon půvab zdejších lipových alejí: „*Krásná vstupní brána do Vyškova, vytvořená starobylou lipovou alejí od nádraží i na obou hlavních silnicích ať od Brna nebo Olomouce, vzbuzuje dojem, že vjíždíme do města velkého a výstavného.*“¹ Těžko nás proto překvapí, že zmíněné zelené dominanty našly, jako samozřejmá součást tehdejšího města, své místo i v dokumentačních kresbách Josefa Kachlíka (1897-1978). Majestát aleje lemující silnici od Brna, která tvoří zřetelnou krajínovornou linii v pozadí kresby *U staré cihelny, pohled ke státní silnici* (1940), můžeme v krajině rozsáhlých zemědělských lánů obdivovat dodnes. Zato představu o lipové aleji vedoucí od vlakového nádraží k centru města si už můžeme utvořit právě pouze z kresby *Z lipové aleje u nádraží*, datované

rokem 1945. Dávno ji nahradila výsadba lísky turecké.

Motiv zeleně – ať už skupin stromů, stromořadí, alejí nebo solitérů – je ve výtvarném díle Josefa Kachlíka nápadně hojně zastoupen. Vzpomeňme alespoň namátkou další vyobrazení alejí v kresbách *Alej v zámecké zahradě* (1930) nebo *Manerov: Pajtlův hostinec* (1942). Krásné studie stromů představují například díla *Na řece Hané u židovského hřbitova* (1944), *V Marchanickém hájku* (1942) nebo třeba *Ze zámecké zahrady* (1947). Za vrcholnou oslavou stromů můžeme považovat kresbu majestátně vznešené lípy v Moravských Prusích *Stará lípa u Boží muky* (1942). V početných kresbách a akvarelech pak tvoří stromy důležitou součást zobrazovaného námětu a kompozice – městských ulic, vesnických návsi, krajinných zákoutí apod.

Když jsme s vyškovským historikem Radkem Mikulkou při přípravách knihy srovnávacích fotografií Vyškov v proměnách² v roce 2008 procházeli Vyškovem, uvědomil

jsem si, kolik vzrostlých stromů v městském prostoru nedokázalo vzdorovat diktátu moderní racionality. Pánem ulice se stal automobil. A platí to stejně tak i pro venkov. Kdysi typické sousedské lavičky zmizely spolu se stínem košatých korun kamsi za domy do intimity rodinných dvorků, uvolnily prostor odstavným místům pro automobily nebo fádním jehličnanům.³ Zvnějšku jsme tím přišli o příjemný stín a mikroklima. A ve svém nitru? Odpověď hledejme v kresbách a malbách Josefa Kachlíka.

Mgr. Pavel Klvač

¹ Vyškov: město a okres. Praha-Brno-Bratislava: Národohospodářská propagace Československa, 1936, s. 6.

² Mikulka, R.: Vyškov v proměnách. Třebíč: Akcent, 2008.

³ Srov. Klvač, P. (ed.): Pospolitosti nikdy dosti / Closeness never too close. Drnovice: Drnka, 2010.

„Malby p. řídícího na mě působí pohodou, klidem, vzpomínkami na místa již neexistující. Svojí charakteristikou bych je poznala, i kdyby byla bez jeho podpisu.“ M.Š.

Rodný kraj
Josef Švejnoha

Domove drahý, rodné vy lány,
v slunečním svitu rána kouřící dálky,
koberce luk, kde květy jsou vtkány,
modravé lesy, kopce, potůčky, skalky,
vy tiché vísky, pěšin bílý lem,
vás všecky objímám svým pohledem.

Dražovice, kombinovaná technika, 140 x 95 cm, 40. léta

Dražovice

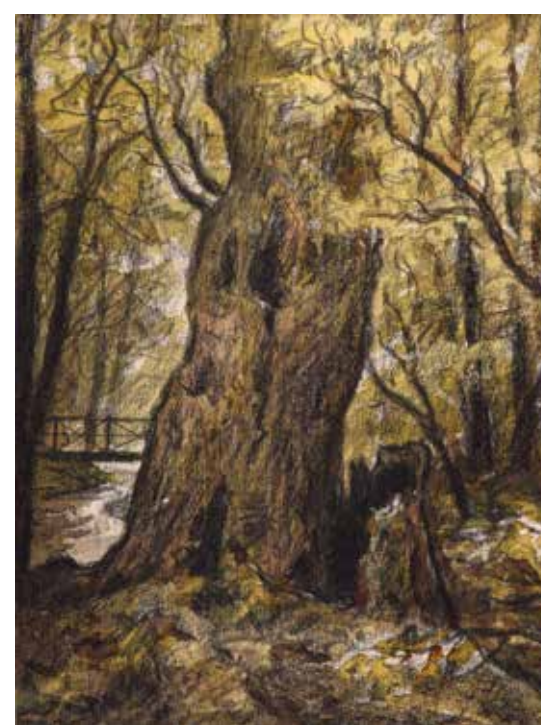
Lesní motiv, akvarel, 36 x 31 cm, 50. léta

„Pan řídící sedával na lavičkách nebo postával opřen o zeď či kmen stromu a do skicáře maloval to, co viděl před sebou. My jsme mu hleděli přes rameno a nemohli jsme uvěřit, že to, co vidí před sebou, už je na papíře zachyceno na vždy.“ M.P.

Sv. Martin

Viadukt se sv. Martinem v Lulči, akvarel na papíře, 59 x 38, 60. léta

Kmen, kolorovaný grafit na papíře, 17 x 24 cm, 60. léta

„Vodil nás na procházky do Marchanic, kde maloval na kůru stromů - na břízy.“ M.N.

Joklův mlýn, rudka na papíře, 23 x 16, 1931

Kostel v Luči, grafit na papíře, 26 x 21 cm, 60. léta

Jan Nepomucký

Malba

lidová píseň z Rousínovska

Pře můj milý malířčku,
zač já tebe prosím!
Vymaluj mně ten obrázek,
kerý já v srdci nosím.

Vymaluj mně svatou Annu
a svatého Jána,
aby mně dal na památku
švarného galána.

Haná, akvarel, 60 x 36 cm, 50. léta

Bez názvu, olej na plátně, 73 x 62 cm, 30. léta

Jméno Josefa Kachlíka jsem znal již v době svého studia na gymnáziu ve Vyškově (1971-1975) a to i částečně vzhledem k tomu, že v pedagogickém působení ve Vyškově pokračoval

jeho syn Josef. Jako téma závěrečné práce na Pedagogické fakultě UP v Olomouci v roce 1995 jsem si zvolil zachycení života a díla významné regionální pedagogické osobnosti Vyškovska a samotného města Vyškova.

Učitel, později ředitel Josef Kachlík, byl pro mnohé pedagogy vzorem nejen jako peda-

gog, ale především jako čestný člověk, pevný v životních a morálních postojích ve vývojových etapách společnosti ve 20. století. Přínosem pro poznání dějinných souvislostí nejen Vyškovska se staly především jeho výtvarné práce, které chápal jako nástroj poznání, života a především dokumentace dnes již zaniklých lokalit. Tato skutečnost a dosud ne zcela zhodnocené působení osobnosti Josefa Kachlíka mně daly podnět ke zpracování výše uvedené práce – uložené v muzeu ve Vyškově – která pojednává o jeho životních osudech a zvláště o jeho výtvarné a pedagogické celoživotní činnosti. Rovněž jsou zde zhodnoceny jeho osobní, životně-filosofické, světonázorové a morální postoje a také vzpomínky jeho bývalých žáků a kolegů.

Při uplatňování svých pedagogických metod kladl důraz na poutavý a zajímavý výklad, na

který se vždy pečlivě připravoval – dokonce i v předposlední den školního roku po uzavření klasifikace. Při klasifikaci a zkoušení nebyl přísný, žákům spíše pomáhal, často naznačenou kresbou na tabuli. Na nadané žáky kladl vyšší nároky a podporoval je, aby se stali vzorem pro ostatní. Byl také dobrým psychologem, dovedl detailně proniknout do osobnosti žáků a zajímal se také o jejich sociální zázemí. Mladším kolegům šel příkladem i radou při dalším vzdělávání a nadřízené inspektory bral jako zdroj cenných rad a připomínek.

Pro jeho celoživotně hluboce prožívané, a v rodinném životě aplikované křesťanství, bylo možno o osobnosti a díle Josefa Kachlíka v období komunistického režimu publikovat oficiálními médii jen velmi omezeně. Hodnotící obraz jeho osobnosti dotvářejí kontakty s přáteli z uměleckých kruhů (rodina

Maxe Švabinského). Cenné jsou v práci uvedené vzpomínky bývalých – dnes již většinou zesnulých – kolegů (M. Hlaváčková : „velmi ochotný, u dětí velmi oblíbený“ – M. Obdržálková : „velmi kolegiální, velmi solidní“ – K. Vymazalová : „velmi ochotný, mladším předával zkušenosti, rozený pedagog, po nástupu komunistů nebyl zatrpklý“ – A. Koutný : „ nikdy nikoho neodmítl, dětem kreslil do památníků a kolegům věnoval obrázky“). Ze vzpomínek žáků vzpomínám p. Oppelta (ZŠ 1950-1953) : „ často s námi chodil do přírody, byl velice vnímavý“ a Dr. Zemanovou (ZŠ 1937-1938) : „náhornou výuku doplňoval kresbami na tabuli, později výborný spolupracovník Muzea Vyškovska“.

Josef Kachlík naplnil svůj život – byl nápadný svou nenápadností, čestností a skromností.

Ing. Vít Pachta

Josef Kachlík - osobnost, pedagog, výtvarník

Bez názvu, akvarel, 60 x 42 cm, 30. léta

detail

Husitský kostel Vyškov, kolorovaná kresba, 33 x 21 cm, 40. léta

detail

Pivovarská ulice, akvarel, 55 x 37 cm, 50. léta

Valašsko, pastel na kartonu, 90 x 70 cm, 30. léta

Říjnový pastel

Josef Švejnoha

Jdou domů s pastvy skotu stáda,
již v údolí se soumrak vkrádá,
koroptyv volá za strniště,
dým čpavý táhne z brambořiště,
chlad vlhký čiší od rybníka,
mlh závoj jeseň v lukách smýká,
vůz chrastí ke vsi, frkot koní,
skříp' rumpál, klekání už zvoní,
smích dětí, jimž se domů nezdá,
na nebi vyšla první hvězda.

Lesní potok, grafit na papíře, 30 x 22 cm, 60. léta

*„Díla Kachlíků
ve mě vyvolávají
pohodu a potřebu
se zamyslet nad
mocí přírody“* A.N.

Poutník, grafit na papíře, 18 x 22 cm, 60. léta

Naše proměny podle Kachlíků

Uvážíme-li, že v životech a tvorbě Josefů Kachlíků staršího a mladšího i Barbory Kachlíkové je obsaženo s malým přesahem celé jedno století, je nabíledni, že jejich tvorba představuje cenné svědectví proměn života člověka, krajiny, přírody a jejich vnímání v tomto časovém úseku, tolik bohatém na „velké“ události. U nejstaršího z generace Kachlíků je navíc tato skutečnost umocněna jeho dokumentační činností pro vyškovské muzeum, již ocenily a oceňují generace vyškovských muzejních pracovníků (o vlastivědných nadšencích nemluvě),

včetně dnes už téměř legendárních prof. Vojtěcha Procházky nebo MUDr. Jana Zháněla, kteří tuto jeho činnost nejen podporovali, ale v případě prvního z nich možno říci přímo iniciovali. Josef Kachlík mladší, velký milovník přírody a náruživý skaut, krácel pak v otcových šlépějích, i co se týče šťastného skloubení výtvarné tvorby se zájmem o místopis Vyškova i vzdálenějších lokalit, přičemž východištěm se mu stala zejména Luleč, kde trávil spoustu času na chatě, a pochopitelně Dražovice, kolébka rodu.

Jak se tedy za tu dobu změnil život člověka v malém okresním

městě, které představoval právě Vyškov, a ve venkovských obcích tohoto regionu? Jak se změnila krajina a příroda, poznamenaná člověkem, písčím onu „velkou“ i „malou“ historií? Zbožnost a schopnost přirozeného sepětí s přírodou byla nahrazena praktičností a nutností držet krok s tepem moderní doby. Přízemní domky vytvářející zejména v městském prostředí potměšlá, ale zároveň půvabná zákoutí byly smeteny kvantitativními i kvalitativními nároky na potřeby nového bydlení, anebo vyhnány do dalších poschodí. Mnohá stará zástavba ustoupila

ostrým loktům silniční motorizované dopravy, což platí i pro mnohé krásné vzrostlé stromy či stromové aleje. Zemědělská půda při okraji sídel se změnila v zástavěné plochy. Drobná řemesla přenechala místo moderním velkovýrobním technologiím a po roce 1948 také znárodněným státním nebo komunálním podnikům, pro něž se musely nalézt či postavit nové vyhovující prostory. Na venkově v souvislosti s tzv. kolektivizací byly rozorány meze a obdělávané plochy se změnily v rozsáhlé lány. A v neposlední řadě – druhá z velkých válek 20. století poničila mnohé z toho, co mohlo a mělo přežít. Kromě lidských životů a obydlí zdejších obyvatel také nepřímo zavinila i ztrátu některých fenoménů naší moderní historie, jako byly dodnes diskuze budící život, architektura i folklór obyvatel německé enklávy nacházející se v blízkosti Vyškova.

Na akvarelech a černých tužkách především nejstaršího z Kachlíků již nenajdeme – zejména u celkových pohledů na Vyškov z 30. až 70. let – prstence sídlišť s panelovými domy, které dnes lemují město. Vnitřní trakty vyškovských domů v centru už nenesou onen „pavlačový“ půvab stísněných, ale přece malebných zákoutí, jako tomu bylo v případě Tillovy lékárny, leckdy i lehce zarostlých jako ve dvoře Vrškova domu, abychom uvedli aspoň dva podobné oblíbené vyškovské objekty nejstaršího Josefa Kachlíka. Nízká a rázovitá stavení někdejší Farní ulice jsou minulostí stejně jako stará,

většinou jednopatrová zástavba ulice Dukelské, jak si ji mohou Vyškovští pamatovat ještě z počátku 70. let 20. století, než musela ustoupit tolik diskutovanému silničnímu průtahu městem. Jakoby z jiného, téměř pohádkového světa působily rázovité nízké domky Hrnčířské ulice, z nichž si Kachlíkovi oblíbili především ten, jenž patřil poslednímu vyškovskému toufarovi Karlu Skalickému a jenž padl za oběť závěrečným okamžikům vřavy 2. světové války – nejstarší Josef Kachlík důkladně zachytil jeho podobu z ulice i ze dvora (s dřevěným kulovým plotem a nízkým ořešákem). Mezi nádražím a křižovatkou u vyškovských škol už neprojdeme lipovým loubím, vedle kostela nespátříme budovu Lidové školy umění (někdejšího „živnodomu“). V blízkosti pivovaru už nenajdeme barokní stavbu zvanou Puglietta (nebo též tzv. staré hejtmanství), jinak místo narození slavného filmového režiséra Karla Kachyni. Přilehlé Marchanice, které jsou u Kachlíků zachycovány ještě jako letovisko, vznešeně postaru nazývané lázněmi, by dnes oku výtvarníkovu na stejném místě nabízely pohledy na věrné modely praještěřů v místním Dinoparku.

Ve Vyškově a v jeho okolí již dnes nezaslechneme klapot vodních mlýnů, ani těch, jejichž nenapodobitelná zákoutí zaznamenala ruka nejstaršího Josefa Kachlíka – namátkou vyškovských Součkova, Joklova, Hrozkova, dědického tzv. „Starého“, nemojanského u Chobota

a dalších. Stejně tak již patří (až na výjimky potvrzující pravidlo) minulosti zvuky lopatek „větráků“ jako v Ruprechtově nebo v Zelené Hoře.

Dlouhý by byl výčet „kachlíkovských“ kreseb svědčících o tom, jak se měnila tvář venkovských obcí vyškovského regionu. Není však možné nezmínit se o akvarelech Kachlíka nejstaršího, na nichž v Lysovicích, Rostěnicích a Zvonovicích zachytil ještě celou řadu stavení s dnes již velmi vzácným prvkem lidové architektury, charakteristickým pro obce tzv. vyškovského jazykového ostrůvku (Wischauer Sprachinsel) – tolik typickým žudrem. Podobně tak neunikly jeho očím, stejně jako očím správce vyškovského muzea Vojtěcha Procházky, doškové chalupy v Krásensku nebo v Ruprechtově. Kromě Procházkou nasměrovaného výtvarného zájmu o rozsáhlejší i drobnější zpravidla renesanční a barokní aristokratická sídla (Bučovice, Habrovany, Ivanovice na Hané, Nové Zámky, Milonice, Ferdinandsko, Troyerstein atd.) je však ještě jeden okamžik, o němž je nutno se zmínit. Objekty, které Josef Kachlík nejstarší jako hluboce věřící Moravan zachycoval nepochybně s velkou láskou – venkovské kostely, fary, ale v neposlední řadě i drobné sakrální stavby jako zvonice, kapličky, Boží muka či krucifixy, svědčící nejen o zbožnosti našich předků, ale i o jejich vrozeném citu, s nímž až neuvěřitelně dokonale uměli zasadit výtvoř svého většinou anonymního umu do prostoru v soused-

ství svých domovů v dokonalém souladu s krajinou a s přírodou. Zejména kolektivizace venkova v 50. letech 20. století způsobila, že tyto půvabné drobné výtvořky nezřídka ztratily svou důležitou úlohu identifikátorů konkrétních míst. Pomineme-li Kachlíky oblíbenou hamiltonskou kapli Strachotinku, vzpomeňme ještě například kapličku sv. Františka v Manerově, zvonice v Manerově, Ruprechtově, Zelené Hoře, Čechyni či u pozořické pošty nebo cyrilometodějská Boží muka v tehdejších Německých Prusích. Za velmi pozoruhodnou považuji kresbu z roku 1944, na

níž je zachycen kříž na rozcestí na Palánku ve volné krajině při okraji Vyškova – na rozdíl od současnosti tehdy široko daleko nezastavěném prostoru; podává výmluvné svědčí o tom, kam až později překročilo své tehdejší hranice okresní město – nejen na katastrální mapě, ale i v myslích a duších dalších generací jeho obyvatel.

Moderní svět, jeho pocity, problémy, jeho duchovno – to je již doména nejmladšího pokračovatele výtvarnické dynastie – vnučky a pravnučky Barbory. Konkrétno městských zákoutí, venkovských statků, koste-

lů, Božích muk či lulečských svatomartinských panoramat se přetavilo do intimních výpovědí současné generace, citlivě vnímající jak možnosti či výzvy, tak i tísně současné doby – doby barevné, ale často nás také stavějící mezi naše moderní Skylly a Charybdy – do jakési hodiny mezi psem a vlkem, abych parafrázoval téma i název jednoho z obrazů Barbory Kachlíkové.

PhDr. Radek Mikulka

Růžová ulička, tempera na papíře, 47 x 40 cm , 60. léta

Vyškov, tempera na plátně, 70 x 60 cm, 60. léta

Umění

Josef Švejnoha

Je pravé štěstí vždycky tiché
a prosté ozdob honosných,
jen klam si věsí cetky liché
a nechá zníti hlučný smích.

Bol velký bývá vždycky němý;
když celá duše se jím chví,
tu v koutku, ukryt přede všemi,
jen slzou sobě uleví.

A oboje má v srdci sídlo,
bol, štěstí - - - jak jdou rytmem dní,
a obé bývá pravé zřídlo,
z nějž pramení se umění.

Vyškov

Z Máchova jezera, kombinovaná technika, 97 x 73 cm , 60. léta

„Vzpomínka na zorganizování školního „výletu“, kdy jsme se složili á 20,- Kčs na autobus (Praga RN) pana Bruzdy a vyrazili přes nejvyšší bod okresu (Kojál) - autobus sotva dýchal - a skončili jsme v Holštejně, kde jsme strávili na zelené louce pod stany, s vlastním vařením a pak se pěšky vraceli do Vyškova údolím Malé Hané kolem oblíbené kamenné chaloupky (dnes na dně Opatovské přehrady). Takto nás p. Kachlík ml. vedl k úctě, poznávání a vnímání přírody, ke skautingu a trempování.“ A.N.

Krásensko kamenolom, tempera na papíře, 55 x 43 cm, 60. léta

Mikulov, tempera na papíře, 70 x 48 cm, 70. léta

Svatý Martin

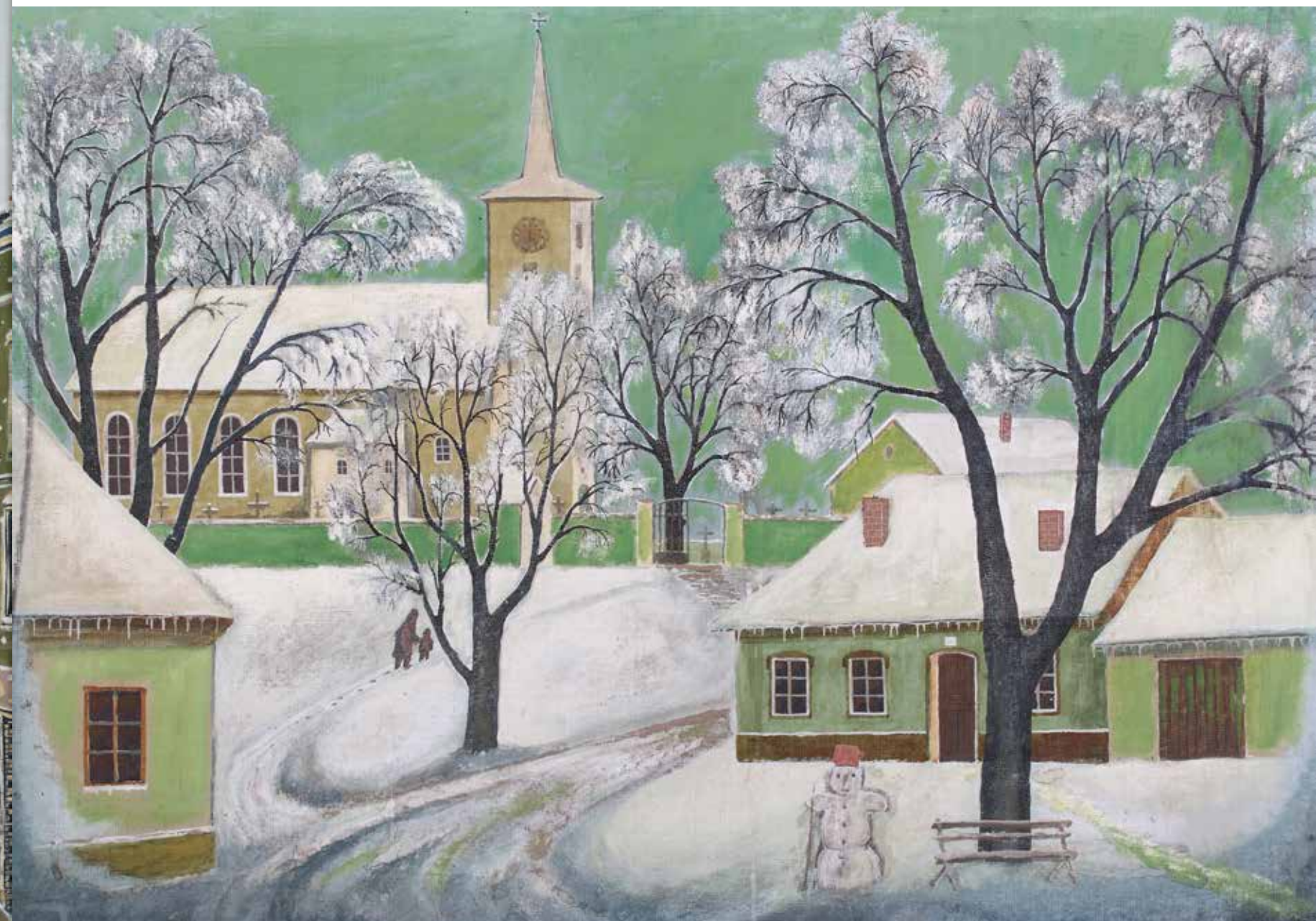
lidová říkanka

Projede-li Martin na bílém koni,
metelica za metelicó se honí.

Zima

Zima, tempera na kartonu, 13,5 x 7 cm, 90. léta

Vzpomínka na Josefy

Počátkem šedesátých let se v naší škole objevil nový žák Jiří Kachlík, brzy jsme se začali scházet i ve volném čase, spojovala nás vášeň pro shánění dobrodružných knih, které nebylo možno vypůjčit v knihovně, a pak i toulky za město. O něco později jsme jednou měsíčně jezdili do Brna na nějaké lékařské prohlídky (já na stomatologickou kliniku). Náhoda způsobila, že jsme se několikrát v týž den u vlaku setkali; asi jedenáctiletého Jirku zpravidla doprovázel jeho dědeček. Tehdy lidé v romantických dřevěných vagonech spolu vzájemně více hovořili. Pan řídící – jak jej oslovovali – mě upoutal svými znalostmi, třeba když se rozpoutal hovor o nějakém stromu na nádraží, bezpečně určil jeho druh a vůbec projevoval hluboké znalosti o přírodě. Byl to velmi vzdělaný a laskavý člověk. Pak jsem se s ním potkával na různých místech Vyškova, když si skicoval nějaká městská zákoutí. Na přednáškách v muzeu se často zapojoval do diskuse; v důvěrném kroužku pak poznamenal, že ty bolševiky dobře zná! Věděli jsme, že byl legionářem, za což nesměl za fašistů učit

a za komunistů zas nesměl být „jen“ ředitelem školy. A právě během nacistického zákazu vyučovat pracoval pro vyškovské muzeum, a tak vznikly stovky kreseb z okolních vesnic i z městských zákoutí.

Při pozdějších cestách vlakem do Brna jsem si na cestu vždy kupoval nové číslo měsíčníku *Pionýr*, kdy vycházelo na pokračování vyprávění *Hoši od Bobří řeky*, pro tehdy třináctiletého kluka od jakéhosi naprosto neznámého Jaroslava Foglara. Jenže poutavý příběh náhle a nečekaně skončil. Jirka našel tu knihu našel v otcově knihovně a tajně mně ji půjčil (otec se prý o ni strašně bál). O něco později se všichni těšili na hodiny výtvarné výchovy, nezpůsobila to však náhlá láska pubertáků ke kreslení – během našich výtvarných pokusů se četla totiž ona zmíněná kniha; přáli jsme si, aby *výtvarka* byla každý den! Vůbec mě proto nepřekvapilo, že u obou obnovení Junáka ve Vyškově vždy aktivně působil pan učitel Josef Kachlík ml., jak bylo uváděno u jeho grafik, aby se odlišil od svého všeobecně známého otce, jehož obrazy zdobily snad každou domácnost. Mezi skauty byl ovšem znám jako

Chosé; všichni věděli, že vedle grafiky a malování miloval dlouhé vycházky přírodou. I dávno po sedmdesátce mu nepůsobila žádný problém zimní procházka z Krásenka do Vyškova. U Kachlíků jsme sedávali pod Chosého obrazem vyškovského náměstí; pamatuji si na zvláštní poetickou atmosféru, která z něj dýchala. Snad bude na výstavě rovněž zastoupen. Byl to rovněž Chosé, kdo vytvořil na počátku normalizace pro skautskou mohylu na Ivančeně dva památné kameny s nezbytnou junáckou symbolikou a rokem vzniku (1971, 1872).

Bára kdesi poznamenala, že její otec (tedy Josef nejmladší, nepočítáme-li dnes již další dva) zůstal Múzou nepolíben, jeho kresby v kronice našeho turistického (postskautekého) oddílu však ukazují, že tomu tak nemuselo být. Jeho starší bratr Jirka se malování věnoval mnohem intenzivněji. Mnoho let také pokračoval ve stopách svého otce i děda jako okresní metodik výtvarné výchovy, tato neobvyklá dynastie tří učitelů z jedné rodiny nepochybně představuje světový unikát!

PhDr. Vladislav Raška

Pivovarská ulice, tempera na papíře, 48 x 65, 70. léta

Pohled na radnici, tempera na papíře, 70 x 48 cm, 70. léta

Radniční ulička, tempera na papíře, 40 x 55 cm, 60. léta

Pohled na vyškovskou radnici, tempera na papíře, 80 x 57 cm, 70. léta

Akvizice Muzea Vyškovska v posledních letech.

V Muzeu Vyškovska prezentujeme výtvarná díla na samostatných výstavách i v rámci jiných výstav. V roce 2014 muzeum zakoupilo obraz Josefa Kachlíka (1979) „Vyškov“, na kterém je zachycen pohled ze Sušilova náměstí na radnici. V roce 1915 muzeum zakoupilo akvarely Jo-

sefa Kachlíka (1897-1978) „Dražovice“, „Krásensko“, „Luleč“ a „Hájenka“. V roce 2016 muzeum získalo darem kresbu Svato-pluka Součka „Učitel Josef Kachlík při kreslení“, náčrt štětcem tuší a kresebnou studii Svato-pluka Součka k obrazu Antonína Dvořáka, modelem k této kresbě stál Josef Kachlík (1897-1978).

Díla obou výtvarníků Kachlíků jsou velmi cenná a oblíbená. Vynikají precizním uměleckým ztvárněním a dokumentační hodnotou. Mají svoje poetické kouzlo a také potěšitelnou náladu.

Mgr. Zdeňka Jeřábková

náměstí

Genius loci

Výtvarné umění se v posledních desetiletích zásadně proměnilo. Setkáváme se s novými technikami a jinou estetikou. Na místo tradičních forem nastoupilo umění nových médií – digitální, počítačové, interaktivní, multimediální. Mluví se o globální mediální kultuře, propojování světa, hektických změnách, o povrchním, prchavém vnímání. Média zasahují každého a narušují veškerou regionální nebo individuální kulturní zkušenost. Slovy historika umění Hanse Beltinga: „Žánry, které vždy nabízely pevný rámec, jež umění jistě potřebovalo, se rozpadají... Jinak řečeno, každý si hledá svou cestu, aby se orientoval v labyrintu historické kultury, v němž se přetrhla Ariadnina nit.“¹

Tvorba otce i syna Kachlíkových pevný rámec tradice nepřekračuje a přináší divákovi „pocit bezpečí“, což ovšem nemíníme kriticky. Podařilo se jim zachytit proměnlivý obraz Vyškova a okolí s řadou již zmizelých ulic, zákoutí a památek. Nejde tu o uměleckou exhibici ani o poměrování s dobovými výtvarnými směry. Otázkou zůstává, jakou roli zde hrála realita malého města a poúnorová kulturní izolace Československa. V soustředěném hledání lokálních námětů ale můžeme vidět i určitou předvídavost. Dnes, kdy faktické i virtuální stírání hranic podporuje kulturní uniformitu, si stále více uvědomujeme historickou a dokumentární hodnotu těchto prací. V kresbách a malbách se odráží identita místa a krajiny,

její osobitost a atmosféra. Jako by se zde zastavil čas. Jejich výtvarná forma kontrastuje s postmoderním přejímáním a kombinováním motivů z různých dob a civilizací. Jsou v nejlepším slova smyslu tradiční, udržují kontinuitu minulosti a současnosti. Tuto orientaci na minulost lze chápat jako vnitřně smysluplnou rutinu, nikoli jen samoučelný zvyk.²

Mgr. Sylva Cidlinská

¹ Belting, H.: Konec dějin umění. Praha: Mladá fronta, 2000, s. 30, 32.

² Giddens, A.: Důsledky modernity. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010, s. 96.

Umění jako způsob života

Jmenuji se Barbora Kachlíková, jsem malířkou a vnučkou z rodiny Kachlíků, jejíž členové Josef Kachlík st. (1897) a Josef Kachlík ml. (1926) byli učitelé a umělci, kteří výtvarně ztvárnili a zachytili město Vyškov a jeho okolí. Narodila jsem se v roce 1988 ve Vyškově. Výtvarnému umění se věnuji od útlého dětství a ze zájmu o umění se stala moje profese.

Vystudovala jsem Fakultu výtvarných umění v Brně, Ateliér malířství. V rámci mého studia jsem měla možnost žít, tvořit a vystavovat svá díla v zahraničí, v Estonsku a ve Finsku. V roce 2016 jsem absolvovala tříměsíční tvůrčí residenční pobyt ve Stuttgartu zakončený výstavou. V témže roce proběhlo mezinárodní umělecké sympóziu „Sklepy“ v Olbromovicích u Moravského Krumlova, které jsem organizovala.

Umění je pro mne životní náplní a vášní, které přímo ovlivňuje moji životní cestu. Nebylo tedy překvapením, že jsem se i s partnerem seznámila skrze výstavu ve Finsku, kde v současné době žijeme.

Bydlíme v malé finské vesničce Ratula, kde pracujeme a tvoříme. Ateliér jsme si postavili v prasečáku, který provozovala rodina mého partnera. Pouze uměním se neživím, a proto pracuji na místní kozí farmě jako ošetřovatelka a dojička koz. Kromě farmaření a volné tvorby, se od roku 2017 kurátorsky podílím na Embassy Gallery Helsinky. Galerie se nachází na České ambasádě v Helsinkách, pořádáme zde výstavy současného českého a finského umění.

O společné výstavě s dědečkem a pradědečkem jsem přemýšlela několik let. Stále mám v živé paměti vzpomínky na dědečka a na vše, co jsme spolu prožili. Na večerní čtení Káji Maříka, procházky po lese, malování na obálky. Dědovy mapky, které pro mě a bratra Josefa kreslil, abychom nezabloudili na našich toulkách po lesích v Lulči. Výstava Tří generací je pro mne uvědoměním si sama sebe a svých kořenů – uměleckých i lidských. Na výstavě prezentuji nejnovější sérii obrazů, která se zabývá krajinou, jejími proměnami a strukturou. Přírodní materiály, které jsem nasbírala ve svém okolí ve

Finsku a na Vyškovsku, se tak stávají přímou součástí obrazů, na které posléze maluji olejovými barvami.

Ve své práci reflektuji aspekty každodenního života, kulturní přesvědčení, naše obavy, estetická a sociální rozhodnutí. Prostřednictvím prvků převzatých z expresionismu a abstrakce vytvářím svůj vlastní vizuální svět. Ten se skládá z mých životních zkušeností, literatury a příběhů. Pracuji tady a teď – moje práce je přímo ovlivněna situací a místem pobytu. Při každém tématu, které zpracovávám, se zamýšlím nad technikou – zajímají mne současná média, performance a instalace. Nejčastěji se však vyjadřuji malbou. Malba je pro mne nejpřirozenějším médiem, performancí i instalací zároveň. Poezie zpřítomnění.

Umění jako komunikační platforma naší kosmopolitní společnosti, umožňující spojení našich srdcí, bez ohledu na naši národnost.

Umění jako způsob života.

MgA. Barbora Kachlíková

detail

Kdo pase krávy,
Pán Bůh ho chválí,
kdo pase kozy,
čert na něho hrozí,
kdo pase prasata,
do pekla za vrata,
kdo pase husy,
do pekla mosí.

kombinovaná technika

detail

Miluju severní nebe

František Gellner

Miluju severní nebe
bílé a bez citu,
kterým se marně prodírá slunce
chladné a bez svitu.

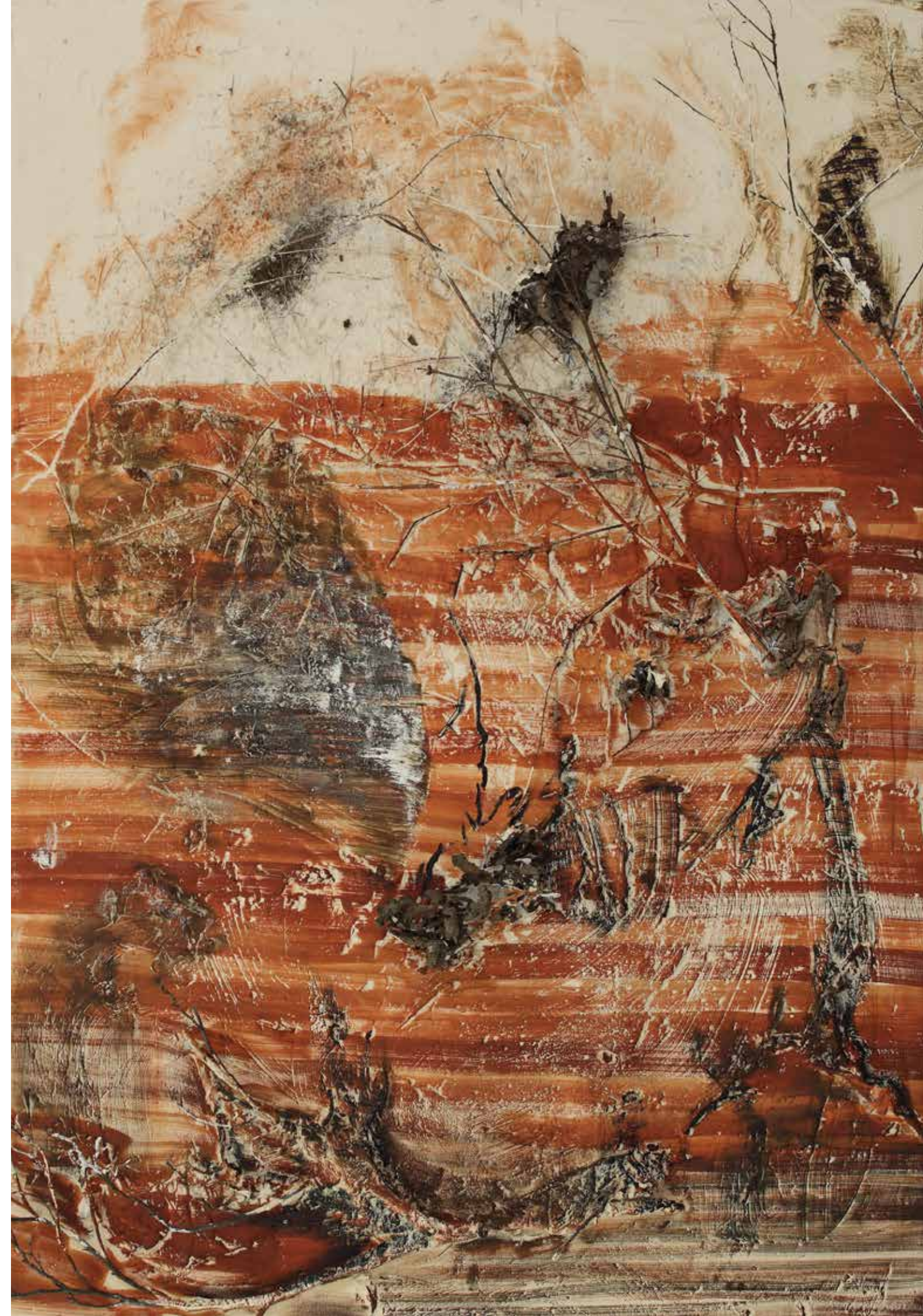
Miluju severní pláň
se smutkem zavátých cest.
Miluju večerní mlhy
severních velkoměst.

Miluju severní muže
těl těžkopádných a mdlých
s bezradnou, truchlivou touhou
v srdcích tesklivých.

Miluju severní ženy
bázlivě stulené v tmách,
které prožívají své lásky
v snech a vzpomínkách.

Bez názvu, kombinovaná technika, 200 x 140 cm, 2018

Bez názvu, kombinovaná technika, 200 x 139 cm, 2018

dialog

detail

Láska, Děva, Žena

lidová píseň

Jenom ty mě, má panenko, jenom ty mě chcej,
jenom ty mně na dobró noc ručenky podej.

detail

Runa Prvá

Kalevala - Runa Prvá

Příteličku, zlatý bratře,
mládí mého tovaryši!
Pojdiž, budem spolu pěti,
dohromady vyprávěti,
když tak náhoda nás svedla,
ač nás mysl různě vedla;
málokdy se setkáváme,
zřídka k sobě zavítáme
na chudobných těchto mezích,
severových sirých březích.

Podejme si věrné ruce,
stiskneme si prsty prsty,
dobře sobě zazpíváme,
ano, nejlíp, jak jen známe,
ku poslechu našim milým,
ku potěše rovesníkům
v omladině, která roste,
v pokolení, které zraje,
aby slova uslyšeli,
říkadel se dověděli,

vzatých pásů Väinämöina,
vzatých výhni Ilmarina,
ostří meče Kaukomiela,
samostřílu Joukahaina,
mezem polí severových,
vřesovištím Kalevaly.

Bez názvu, kombinovaná technika, 200 x 139 cm, 2018

břída / koiu

Druhý pól

Josef Švejnoha

Že marně hledáš v života tom vření,
kdo duševně ti stojí blíž,
kde měl bys druhý pól,
pro srdce svého jemné rozvlnění,
jemuž by nebyl na obtíž
tvůj jásos ani bol?

Víš, že v tvé krvi mrtví dále žijí,
v tvém srdci že se zachvívá
i jejich zhaslý bol?
Tvůj žal a radost v jedné melodii
s jich že věčně zaznívá?
Tam je ten druhý pól.

Při zpracování katalogu bylo čerpáno a citováno z publikací:

Sušil, F.: Písně z Rousínova a okolí. Rousínov, 2012, s. 16, 27.

Švejnoha, J.: Životem. Společenské podniky v Přerove, Přerov, 1948, s. 5, 43, 50, 79.

Pachtová, M.: Hanáckým dětem - 1. díl - lidová slovesnost, Okresní kulturní středisko Prostějov, Prostějov, 1985, s. 40.

Pachtová, M.: Hanáckým dětem - 2. díl - zvykosloví a výroční obyčeje, Okresní kulturní středisko Prostějov, Prostějov, 1987, s. 95.

Holeček, J.: Kalevala, Odeon, Praha, 1980, s.7, 8.

Gellner, F.: Miluju severní nebe. Cist.cz [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.cist.cz/Poezie/Potopa/miluju.htm>

Chrástová, L.: Život Josefa Kachlíka a jeho dílo ve sbírkách Muzea Vyškovska. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2014. 123 s. Bakalářská práce. Vedoucí práce: Mgr. Pavel Holman.

Chrástová, L.: Příspěvek k dílu Josefa Kachlíka. In Museologica Brunensia. Brno: Masarykova univerzita, jaro 2015, č. 1. s. 34 – 37.

Vyškov: město a okres. Praha-Brno-Bratislava: Národohospodářská propagace Československa, 1936, s. 6.

Mikulka, R.: Vyškov v proměnách. Třebíč: Akcent, 2008.

Srov. Klvač, P. (ed.): Pospolitosti nikdy dosti / Closeness never too close. Drnovice: Drnka, 2010.

Belting, H.: Konec dějin umění. Praha: Mladá fronta, 2000, s. 30, 32.

Giddens, A.: Důsledky modernity. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010, s. 96.

